

Kriminālromāns, kura tapšanu iedvesmojis Šerloks Holms un kuru sarakstījis rakstnieks, kas veiksmīgi turpinājis Stīga Lārsona *Millennium* triloģiju, – vai izklausās pēc sapņa? Tomēr tas ir noticis! Jums patiks iespaidīgais kontrasts starp galvenajiem varoņiem, abiem cīnoties ar sarežģīta izmeklēšanas procesa veiksmēm un neveiksmēm – izmeklēšanas, kuru pats Holms būtu gribējis atrisināt.

Independent

Nervus kutinošs politiskais trilleris ar aizraujošāko detektīvu duetu, kāds iepazīts pēdējo gadu laikā. Mikaēla Vargasa, cīnītāja, un Hanss Reke, traģisks ģēnijs, – tik sarežģīti un saistoši tēli, ka nemanot kļūstam atkarīgi no viņu saspēles. Dāvid Lāgerkranc, ar nepacietību gaidām šī dueta nākamo izmeklēšanu!

Romija Hausmane, rakstniece

Sarežģīts un tumšs Šerloka Holmsa garā tapis darbs – pirmais no autora (iepriekš sarakstījis “Meitene zirnekļa tīklā”) iecerētās sērijas.

Irish Independent

Šis grāmatas fonā jaušams pamatīgs izpētes darbs. Viss – sākot no mūzikas teorijas jēdzieniem un beidzot ar strauji augošo mūsdienu nošķirtības un atsvešinātības problēmu – ir attēlots ar vislielāko precizitāti.

Dagens Nyheter

Apsveicami ambiciozs un daudzslāņains sižets, kas, no vienas puses, atbilst tradicionālā trillera modelim, bet, no otras puses, atspoguļo mūsdienu sabiedrības aktuālās problēmas.

Göteborgs-Posten

**DAVID
LAGERCRAINTZ**

OBSCURITAS

DĀVIDS LĀGERKRANCS NESKAIDRĪBA

No zviedru valodas tulkojis
Māris Tīts

821.113.6-31

La 202

David Lagercrantz

OBSCURITAS

Copyright © David Lagercrantz, first published by Norstedts, Sweden, in 2021.

Published by agreement with Norstedts Agency.

Cover Design © Jonas Haage, nkel.se

Cover Photo © Anders Thessing

Dāvids Lāgerkrancs

NESKAIDRĪBA

Apgāda Zvaigzne ABC vadītāja VIJA KILBLOKA

Projekta vadītāja *Una Orinska*

Redaktore *Iveta Polkmane*

Korektores *Jana Boikova, Diāna Graudiņa*

Mākslinieciskā redaktore *Inguna Kļava Švanka*

Vāka dizainu adaptējusi *Ilze Isaka*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6, Rīgā, LV-1010.

Red. Nr. T-665.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā. Saskaņā ar Autortiesību likuma 69.¹ pantu persona ir arī mantiski atbildīga par visiem zaudējumiem un morālo kaitējumu, kuru tā radījusi ar autortiesību pārkāpšanu.

© Tulkojums latviešu valodā, Māris Tīts, 2023

© Literārā apdare, mākslinieciskais noformējums, izdevums latviešu valodā,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-862-7

VIENS

POLICIJAS PRIEKŠNIEKS ir idiots.

Viņa teiktais bija absolūti bezjēdzīgas muļķības.

Komisārs Fransons noturēja garu, ērcīgu runu, kuru Miķaēla Vargasa ilgāk vairs nespēja klausīties. Turklāt mašīnā bija pārāk karsts un pa logu jau bija redzamas Jūšholmas greznās savrupmājas.

“Vai nebraucam par tālu?” viņa iejautājās.

“Mieru, tikai mieru, meitēn! Šī, protams, nav gluži mana dzimtā puse, un tomēr...” pavicinādams gaisā roku, atbildēja Fransons.

Pēc neilga brīža viņi iebrauca plašā, ar zāli apaugušā pagalmā un apstājās pie liela akmens nama ar gaišām kolonnām fasādē, bet Miķaēla, to ieraugot, kļuva vēl nervozāka. Patiesībā viņa strādāja policijā par izpalīgu. Tomēr šajā vasarā bija iekļauta slepkavības izmeklēšanas grupā, jo šo to zināja par aizdomās turamo Džuzepi Kostu. Parasti viņa, protams, izpildīja kurjera pienākumus un citus vienkāršus darbiņus. Bet šobrīd bija dots uzdevums braukt līdz pie profesora Rekes, jo policijas priekšnieks uzskatīja, ka tas varētu palīdzēt izmeklēšanā.

“Tā tur laikam būs kundze,” Fransons teica, norādījis uz skaistu rudmati baltās biksēs, kura stāvēja uz balkona un māja viņiem ar roku.

Sieviete izskatījās kā filmu zvaigzne, un Mikaēla, sasvīdusi un ar tādu kā neērtības sajūtu, izraisās no mašīnas un pār glīti nogrābto grants laukumu devās uz nama ieeju.

DIVI

DARBĀ MIKAĒLA VISBIEŽĀK ieradās ļoti agri. Bet todien – četras dienas pirms tam, kad viņi devās uz lielo akmens namu, – viņa sēdēja virtuvē un ēda brokastis, kaut gan pulkstenis rādīja jau pāri deviņiem. Iezvanījās tālrunis. Tas bija Jūnass Beijers.

“Mums visiem nekavējoties jāierodas pie priekšnieka,” viņš paziņoja.

Mikaēlai netika sacīts, kāpēc. Bet, zvana pasteidzināta, viņa beidza brokastot un devās pie priekšnama spoguļa, lai uzvilktu džemperu. Tas bija garš un brīvi krītošs.

Tu izskaties tā, it kā gribētu noslēpties, būtu sacījis viņas brālis Lūkass. Lai nu kā, Mikaēla uzskatīja, ka tas der labi, un, noķemmējusi pieres šķipsnu tik zemu, ka tā gandrīz jau aizsedza acis, steidzās uz metro.

Bija 2003. gada 15. jūlijs, un Mikaēla tikko bija kļuvusi divdesmit sešus gadus veca. Cilvēku vilcienā bija pavisam maz, tālab viņas rīcībā bija viss sēdeklis, un jau pēc mirkļa viņa iegrīma pārdomās.

Protams, nebija nekāds brīnums, ka šis gadījums ir ieinteresējis policijas vadību. Pati slepkavība varbūt nav nekas īpašs – vienkārši dusmu izvirdums. Svaru izmeklēšanai piešķīra kas cits. Upuris, Džamals Kabīrs, bija futbola tiesnesis un

bēglis no talibu Afganistānas, nosists ar akmeni pēc junioru komandu spēles Grimstas stadionā. Bija pilnīgi pašsaprotami, ka Falkegrēns vēlējās būt par visu lietas kursā.

Izkāpusi Solnas centrā, Mikaēla devās uz policijas pārvaldi Sundbīberjsvēgenā, pa ceļam apņēmusies, ka šodien beidzot būs tā diena, kad viņa pavēstīs pārējiem, kas, viņasprāt, bremzē izmeklēšanu.

MARTINS FALKEGRĒNS bija jaunākais policijas priekšnieks valstī – viņš raudzījās nākotnē un gribēja iet kopsolī ar laiku. Savas idejas viņš nēsājot gluži kā medaļas pie krūtīm, tā mēdza sacīt cilvēki, kuri, kā viņš nojauta, bija ne līdz galam draudzīgi. Bet viņš lepojās ar savu atvērtību un šobrīd atkal bija izdomājis citādu piegājienu. Kolēģi varbūt dusmosies. Bet, kā viņš bija teicis sievai, tā bija labākā lekcija, kādu viņš jebkad bija dzirdējis. Tāpēc noteikti ir vērts pamēģināt.

Viņš nolika papildu krēslus un *Ramlösa* minerālūdens pudeles, divas bļodiņas ar lakricu, ko sekretāre bija nopirkusi uz Somijas prāmja, un ieklausījās, vai gaitenī neatskanēs soļi. Neviens vēl nenāca, un uz mirkli acu priekšā viņš ieraudzīja Kārlu Fransonu. Iztēlojās viņa vareno augumu, kritisko skatienu un nodomāja, ka vispār jau nevar viņam neko pārmet. Neviens izmeklēšanas dienesta vadītājs negribētu, ka priekšniecība iejaucas viņa plānos.

Bet arī apstākļi tagad bija īpaši. Noziedznieks – kalsns, sevī iemilējies itālis – tina viņus ap pirkstu. Tas bija apkaunojums, nekas cits.

“Atvainojiet, vai esmu pirmā?”

Tā bija jaunā čīliete. Vārdu viņš neatcerējās. Tikai to, ka Fransons grib dabūt viņu prom no grupas, laikam jau viņa ir izrādījusi kaut kādu pretestību.

“Laiņi lūdzu! Nedomāju, ka agrāk esam sasveicinājušies.”
Viņš pastiepa roku.

Viņas rokaspiediens bija stingrs, un Falkegrēns mirkli pētoši skatījās uz viņu no augšas. Jaunā sieviete bija maza auguma un drukna, bieziem, lokainiem matiem un garu šķipsnu, noķem-mētu pāri pieri. Acis bija lielas, bet ieslīpas, ar melnu, inten-sīvu spīdumu. Viņai piemita kas tāds, kas Falkegrēnu reizē gan pievilka, gan atgrūda, un viņam radās vēlēšanās paildzināt šo pieskārienu vēl mazliet ilgāk, lai tiktu skaidrībā ar sajūtām. Bet, pēkšņi sakautrējies, viņš tikai nomurmināja:

“Tu taču pazīsti Kostu, vai ne?”

“Jā, nedaudz pazīstu gan,” viņa atbildēja. “Abi tak esam no Hūsbijas.”

“Kā tu varētu viņu aprakstīt?”

“Viņā ir kaut kas no šovmeņa. Reiz viņš mums dziedāja pagalmā. Bet, kad iedzer, kļūst šausmīgi agresīvs.”

“Jā, tas ir pamanāms. Un tomēr – kāpēc viņš melo mums, acīs skatoties?”

“Nezinu, vai viņš melo,” viņa atbildēja. Falkegrēns tam, pro-tams, nepiekrīta.

Viņa prātā nepastāvēja doma, ka saņemts ciet nepareizais vīrs. Visi pierādījumi bija pret Kostu, un tika jau gatavota apsū-dzība. Trūka tikai atzišanās, un par to viņš arī bija nodomā-jis runāt. Bet pateikt neko vairāk nepaspēja. Izdzirdējis gaitenī soļus, viņš izslējās staltāks un mirkli vēlāk jau sasveicinājās ar pārējiem.

“Labi esat pastrādājuši. Lepojos ar jums, zēni,” Falkegrēns sacīja, un, kaut gan tas nebija īsti izdevies formulējums, ņemot vērā čilietes klātbūtni, viņš sevi neizlaboja.

Falkegrēns koncentrējās, lai balss tonis izklausītos koleģiāls. Bet arī ar to nevedās. Tad viņš ieteicās:

“Kāds bezjēdzīgs gadījums. Un viss tikai tāpēc, ka tiesnesis neiepūta soda svilpē.”

Tas, iespējams, nebija pats niansētākais izteikums, ko viņš jebkad bija teicis. Un tomēr, no otras puses, tā bija tikai frāze,

pamudinājums uzsākt sarunu. Fransons, protams, izmantoja izdevību un iebilda viņam, sacīdams, ka lieta ir daudz sarežģītāka, nekā izskatās. Pastāv skaidrs motīvs, viņš teica, varbūt ne tādiem kā tu un es, bet alkohola pārņemtam futbolista papucim, kurš nekontrolē savus impulsus un dzīvo tikai dēla panākumiem laukumā.

“Jā, jā, saprotams,” viņš turpināja. “Bet, ak kungs un tētīt... redzēju video. Kosta taču bija galīgi nojūdzies, savukārt tiesnesis... Kā viņu tur sauca?”

“Džamals Kabīrs.”

“...jā, tiesnesis Džamals Kabīrs bija pavisam mierīgs. Runāja par atkārtojumu.”

“Tā šķiet.”

“Un kā viņš vicināja rokas. Eleganti, vai ne? It kā vadītu visu spēli.”

“Patiesi, tas bija mazliet īpatnēji,” Fransons piekrita, bet tad Martins Falkegrēns novērsa no viņa skatienu, izlēmis atsākt sarunu par savu priekšlikumu.

Ne jau ar pļāpāšanu vien te būtu jānodarbojas.

MIKAĒLA SĒDĒJA kā uz adatām. Noskaņojums bija ne šāds, ne tāds par spīti tam, ka Falkegrēns no visas sirds centās, lai iekļautos komandā. Tomēr tas bija bezcerīgi jau no paša sākuma. Viņš bija gluži kā no cita koka tēsts. Un ne jau tikai tāpēc, ka visu laiku smaidīja. Viņš valkāja spīdīgu uzvalku un mokasīnus ar pušķīšiem.

“Kā mums ir ar pierādījumiem, Kārl? Es, starp citu, parunājos ar...” viņš iesāka un paskatījās uz Mikaēlu.

Bet varēja redzēt, ka Falkegrēns neatceras viņas vārdu vai arī ir aizdomājies par ko citu, jo doma palika karājamies gaisā, tāpēc iejaucās Fransons, sākdams uzskaitīt visus pierādījumus, un, kā allaž, kad runāja viņš, tas izklausījās pārlicinoši. Radās iespaids, ka trūkst vienīgi notiesājoša sprieduma, un varbūt arī tāpēc policijas priekšnieks īpaši neklausījās. Tikai apstiprinoši

murmināja: “Tieši tā, tieši tā, turklāt nekas netapa skaidrāks, arī iepazīstoties ar slēdzienu no pierādījumu bāzes P_7 .”

“Jā, novērojumi visumā ir pareizi,” Fransons piekrita, un tajā mirkli Mikaēla pacēla skatienu no piezīmju bloknota.

P_7 , viņa nodomāja, nolādētais P_7 . Viņas rokās tas bija nonācis pirms desmit dienām, un viņa tā arī nebija tikusi skaidrībā, kas īsti tas ir. Tas bija sākotnējais mazais psihiatra vērtējums, kas izdarīts pirms lielā, un viņa bija lasījusi to ar zināmām cerībām, bet gandrīz tai pašā brīdī bija piedzīvojusi vilšanos. “Antisociāli personības traucējumi,” – tā bija rakstīts gala slēdzienā. Iespējami antisociāli personības traucējumi. Citiem vārdiem sakot, Kostam bija jābūt tādām kā psihopātam. Viņa tam nepiekrita.

“Tieši tā,” ar jaunu degsmi balsī ierunājās policijas priekšnieks. “Tur meklējama viņa personības atslēga.”

“Nujā, varbūt,” patriņādamies krēslā, atbildēja Fransons.

“Bet tagad galvenais ir piespiest viņu atzities.”

“Pats par sevi saprotams.”

“Un jūs tam esat gana tuvu, vai ne?”

“Jā, tikpat kā.”

“Un arī man šajā drāmā ir bijusi kāda loma,” Falkegrēns turpināja, un kādu mirkli šķita, ka neviens nesaprot, kaut gan saprata gluži labi, tāpēc neviens arī nebrīnījās, kad viņš teica:

“Es taču jūs lūdzu izmēģināt jaunu noprotināšanas metodi, vai ne tā?”

“Jā, precīzi, tas bija gudrs padoms,” Fransons nomurmināja aptuveni tā, lai izklausītos pateicīgs, tomēr ne īpaši sajūsmināts.

Pēc iepazīšanās ar P_7 Falkegrēns bija ierosinājis, ka jāpārtrauc uz Džuzepi Kostu izdarīt spiedienu, drīzāk jāliek viņam izteikties, kā bija uzsvēris psiholoģijas eksperts, bet visi izlikās to nesaprotam. Falkegrēns tomēr bija uzstājies uz savu. “Viņa paštēls taču ir varens, jo viņš uzskata, ka par futbolu zina visu,” – tāpēc beigu beigās viņi nolēma vienu reizi to pamēģināt. Kādu

dienu, kad Džuzepem prāts īpaši nesās uz lielīšanos, Fransons pamēģināja.

“Tu ar savu lielo pieredzi gan varētu mums pastāstīt, ko cilvēks, kurš izdara kaut ko tik dumju, ka nogalina tiesnesi, patiesībā domā,” viņš ierosināja, un tad Kosta, lepni izslējies, bija runājis ar tādu aizrautību, ka radās iespaids: viņš netiši atzīstas slepkavībā, un tas, protams, bija interesants mirklis izmeklēšanas gaitā. Bet Mikaēla līdz šim nebija sapratusi, kāpēc tas izraisījis tādu lepnumu Martinā Falkegrēnā.

“Vai saprotat – tas ir izcils paņēmieni! Turklāt ir viens plaši zināms piemērs,” viņš teica.

“Patiesām?” pārjautāja Fransons.

“Jauns žurnālists intervēja Tedu Bandiju Floridas cietumā.”

“Atvainojos?”

“Tedu Bandiju,” viņš atkārtoja. “Ne vairāk, ne mazāk. Šī metode ar Bandiju vainagojās ar izciliem panākumiem. Tas cilvēks taču bija studējis psiholoģiju, un, paveroties iespējai paspīdēt ar zināšanām, viņš pirmo reizi sevi atklāja!” Šajā brīdī Mikaēla nebija vienīgā, kura izskatījās skeptiska.

Teds Bandijs.

Tikpat labi viņš būtu varējis pieminēt arī Hanibālu Lekteru.

“Nepārprotiet mani,” Falkegrēns turpināja. “Es neizdaru nekādus salīdzinājumus. Tikai gribu informēt, ka šajā jomā eksistē jauni pētījumi un jaunas nopratināšanas metodes un ka mums, policijā...”

Viņš saminstinājās.

“Jā?”

“...pastāv lieli robi zināšanās. Ar to es gribu teikt, ka esam bijuši naivi.”

“Vai patiesi?” Fransons iešņācās.

“O jā. Pats psihopāta jēdziens jau sen tiek uzskatīts par novecojušu un stigmatizējošu. Bet tas, paldies Dievam, ir mainījies, un nesen es apmeklēju kādu lekciju, man jāatzīst, fantastisku lekciju...”

“Tas ir redzams,” noteica Fransons.

“Tieši tā. Bija ārkārtīgi aizraujoši. Mēs sēdējām krēslos kā pielīmēti, jā, žēlīgā debess, arī jums to vajadzētu noklausīties. Lektors bija Hanss Reke.”

“Kas?”

Kolēģi saskatījās. Bija skaidrs, ka par tādu neviens nebija dzirdējis vai arī negribēja dzirdēt.

“Viņš ir asociētais profesors Stenforda Universitātē, ārkārtīgi prestižs postenis.”

“Iespaidīgi,” Fransons ironiski novilka.

“Tieši tā,” neliekoties dzirdam sarkasmu, atbildēja Falkegrēns. “Uz viņu atsaucas visi vadošie laikraksti.”

“Fantastiski,” tikpat ironiski noteica Strens.

“Bet viņš nelidinās mākoņos, nedomājiet vis. Viņa lauciņš ir pratināšanas metodes, un viņš ir palīdzējis Sanfrancisko policijai. Viņš ir ārkārtīgi nopietns un prasmīgs.” Arī šie vārdi neatrada dzirdīgas ausis.

Telpā drīzāk pastiprinājās tāda kā noraidoša gaisotne. Vienā pusē viņš – priekšnieks un karjerists –, kurš apmeklēja lekciju un ieraudzījis gaismu, otrā pusē – Fransons un viņa policisti, kuri smagi strādā un neaizraujas ar visādiem jauniem vaļaspriekiem.

“Mēs ar profesoru Reki momentā sapratāmies, sajūtāmies līdzvērtīgi,” Falkegrēns turpināja, un viņam izdevās šādi norādīt, ka viņš ir īpašs, jo bijis līdzvērtīgs izcilai personai.

“Es izstāstīju par Kostu,” viņš vēl piebilda.

“Tātad tomēr.”

Fransons savilka uz augšu uzacis.

“Es pieminēju viņa narcisismu un pārspīlēto pašnovērtējumu un mūsu mazliet nelāgo stāvokli bez lietiskajiem pierādījumiem,” Falkegrēns nerimās.

“Okei,” Fransons teica.

“Un tad Reke izstāstīja šo paņēmienu ar Bandiju, norādot, ka mēs, iespējams, varētu to pamēģināt.”

“Tas labi, tagad mēs vismaz zinām, no kurienes vējš pūš,” Fransons sacīja, vēloties beigt šo sarunu.

“Pēc tam kad viss tik lieliski izdevās – kad Kosta patiešām atklājās –, es iedomājos, vai-man-dieniņ, ja Reke tā var palīdzēt mums tikai garāmejot, ko vēl viņš izdarītu, ja tiktu iesaistīts vairāk!”

“Hm, jā, ko gan vēl viņš izdarītu,” Fransons izgrūda.

“Tieši tā,” Falkegrēns turpināja. “Tāpēc, iepriekš apjautājies šur un tur... jā, jūs jau zināt, man ir šādi tādi sakari, un pat tur visi viņu lielī vienā lielīšanā. Tieši tā – visi lielī, mani kungi. Tāpēc es atļāvos tādu vaļību kā pārsūtīt mūsu materiālus profesoram Reke.”

“Ko tu teici? Ko tu izdarīji?” Fransons noelsās.

“Aizsūtīju viņam izmeklēšanas materiālus.” Un atkal radās iespaids, ka viņš nav līdz galam saprasts.

Tad piecēlās Fransons.

“Velns lai parauj, tas ir izmeklēšanas noslēpuma pārkāpums,” viņš noņņācās.

“Mieru, tikai mieru!” sacīja Falkegrēns. “Nebūt ne. Reke iekļausies mūsu komandā, un viņam taču ir savs klusēšanas zvērests kā psihologam, un, atklāti runājot, es uzskatu, ka viņš mums ir nepieciešams.”

“Muļķības!” turpināja šņākt Fransons.

“Kā jau teicu, jūs esat labi pastrādājuši, par to nav nekādu šaubu. Bet pierādījumu mums nav. Jums ir vajadzīga atzīšanās, un esmu pārliecināts, ka Reke šajā ziņā jums var palīdzēt. Viņš kā neviens cits prot atrast pretrunas un robus liecībās.”

“Tad kas mums, tavuprāt, jādara?” Fransons jautāja. “Jāļauj tam profesoram pārņemt izmeklēšanu?”

“Nē, nē, Dievs pasarg’! Es tikai saku, ka jums jātiekas un viņš jāuzklausā. Jāpaskatās, varbūt viņš norādīs uz jaunu pieeju, svai-gām domām. Viņš pieņems jūs sestdien pulksten divos savās mājās Jūsholmā. Viņš apsolīja, ka līdz tam laikam būs izskatījis visus materiālus.”

“Negrasos vēl vienu brīvu sestdienu veltīt bezjēdzīgām muļķībām,” paziņoja Aksels Strems, kurš bija vecākais grupā un drīz jau gatavojās iet pensijā.

“Okei, okei, tiesa kas tiesa. Bet kāds no jums noteikti varēs. Piemēram, tu!” Falkegrēns norādīja uz Mikaēlu. “Vispār jau Reke zvanīja un vaicāja tieši pēc tevis.”

“Pēc manis?”

Viņa izskatījās apmulsusi, pārlicināta, ka tas ir joks.

“Jā, kaut kas toreiz, kad nopratināji Kostu, viņam bija šķitis interesants.”

“To nu gan es nevaru iedomāties...” viņa nomurmināja.

“Pirmkārt, Vargasa nevar braukt viena pati,” Fransons viņu pārtrauca, pievēršoties Falkegrēnam. “Viņai nav pieredzes, un, otrkārt, visu cieņu, Martin, varēji mums to pavēstīt mazliet agrāk. Tu darbojies mums aiz muguras.”

“Piekrītu. Par to es atvainojos.”

“Ko padarīsi! Tagad ir tā, kā ir. Es arī došos līdzi.”

“Labi.”

“Tomēr nedomāju sekot ne mazākajam profesora padomam, ja tam nepiekritīšu. Izmeklēšanu vadu es, un neviens cits.”

“Protams. Tikai dodies turp ar atvērtu prātu.”

“Man vienmēr ir atvērts prāts. To prasa darbs,” Fransons attrauca, un šajā mirklī Mikaēlai gribējās iespurgties vai arī pateikt kaut ko iznīcinošu.

Bet viņa, kā jau parasti, cieta klusu un tikai nopietnu seju pamāja ar galvu.

“Arī es braukšu,” ierunājās Lase Sandberjs.

“Es arī,” teica Jūnass Beijers, un pie tā arī palika.

Nākamajā sestdienā viņi satikās pie policijas pārvaldes un devās uz lielo villu Jūšholmā – Mikaēla, Fransons, Sandberjs un Beijers.

TRĪS

MIKAĒLA ATCERĒJĀS, kā to bija uzzinājusi. Tas bija tajā pašā dienā, kad Kosta tika apcietināts. Bija pusdeviņi vakarā, un viņa steidzās pie mammas uz Tronheimsgātanu. Jūnijs bija tikko sācijas, bet gaiss bija dzestrš kā oktobrī un pagalms – pilns cilvēku. Kad Mikaēla piegāja tuvāk, pretī vērās satrauktas sejas, un dažu minūšu laikā viņa lielos vilcienos bija sapratusi notikušo.

Džuzepe Kosta, dēvēts par Bepi, bija nositis futbola tiesnesi. Tas viss bija noticis pēc junioru mača ar Brommas studentu komandu, kurā spēlēja viņa dēls Mario. Otrā puslaika beigās Bepe bija izlēcis laukumā galīgi piedzēries, sācis lamāties un vicināt rokas. Vajadzēja piecus sešus vīrus, lai nogāztu viņu zemē, un vēlāk, kad visi domāja, ka ir iestājies miers, Bepe – vājprātīgu skatienu sejā – laikam bija sekojis tiesnesim.

“Izklausās pavisam slimi,” viņa bija nomurminājusi un devusies pie mammas uz mansarda stāvu, no kurienes māte noraudzījās uz visiem no augšas.

Mamma bija izlaidusi garos, sirmos matus, kājās – čības bez zeķēm un mugurā – puķains hipiju džemperis. Laukā pūta ass vējš, un mamma šķita nemierīga, it kā baidītos, vai kaut kas nav noticis ar Lūkasu vai Sīmonu.

“*De que estan hablando?*”^{*} viņa jautāja.

“Stāsta, ka Bepe esot nositis kādu futbola tiesnesi,” Mikaēla atbildēja, un tad mamma acīm redzami nomierinājās, sajutusi atvieglojumu, ka vismaz šoreiz Simons nav izdarījis ko muļķīgu vai dzi-vībai bīstamu. Un vēlāk, ēdot vakariņas, viņa kļuva pat mundrāka.

“Tas jau bija sagaidāms,” viņa noteica.

Toreiz nebija tā, ka Mikaēla par to būtu nepārtraukti domājuši. Redz, tā vienkārši gadās, viņa pieļāva. Bet vēlāk viņai uznāca dusmas. Pēkšņi visiem bija radies iespaids, ka Bepe ir dzimis slepkava, un tas bija tikai laika jautājums, kad viņš kādu nogalinās. Visa Hūsbiņa uzsprāga baumās un senos nostāstos, kuri šķita norādām uz tāda mēroga nodarījumu, un varbūt tieši tāpēc Mikaēla sāka tam pretoties, pastāstot arī ko citu. It īpaši viens gadījums viņai bija šķitis svarīgs.

Viņai bija tikai vienpadsmit vai divpadsmit gadu, un jau tolaik par Bepi tika diezgan bieži runāts. Visvisādi kautiņi, skandāli Hūsbiņas krogā, kliegšana un lamas no viņa dzīvokļa.

Tolaik Simons, viens no viņas brāļiem, bija aizrāvis ar hip-hopu. Dažreiz šķita, ka hiphops ir vienīgais, kas viņu nenogalina, un, gluži kā daudzi citi, arī viņš baidījās no Bepes, kurš mēdza spert ar kāju pušiem, kad tie atskaņoja Eminemu laukumā ar jaudīgām skandām. Tomēr Bepe kaut kādā veidā bija aptvēris, ka Simons izmisīgi cenšas pašapliecināties, un sāka viņam pievērst uzmanību. Kādu dienu abi pat kaut ko samēģināja kopā. Jo vēlāk vakarā, īsu brīdi pirms grilēšanas, Bepe iznāca pagalmā un iesvilpās. Viņš izpildīšot dziesmu.

“Ne tagad! Mums jau pietiek!” iesaucās kaimiņi.

“Muti ciet! Varu piedāvāt ko īpašu,” viņš nobļāvās un pamāja ar roku Simonam.

Simons atgaiņājās, tikpat samulsis un apjucis kā citkārt ļaužu priekšā. Bet tad parādīja pāris dejas soļu, kādus Mikaēla

* Par ko viņi runā? (*Spāņu val.*)

vēl nebija redzējusi. Pēc tam viņš kopā ar Bepi repa stilā izpildīja paša sacerēto dziesmu *“Esmu pazudušais dēls, kurš aplaupa bankas, ak, jel spiediet ārkārtas tālruņa pogu”*, un Mikaēla neatcerējās citu reizi, kad cilvēki pagalmā būtu tā uzgavilējuši.

Vispār jau tas nebija nekas dīvains, un viņa sprieda, ka visi slepkavas nereti ir darijuši arī ko labu. Taču tas viņai neizgāja no prāta gluži kā risināma mikla, un pēc slepkavības, pāris reižu šo gadījumu izstāstījusi, viņa beidzot padzirdēja, ka Bepe gribot runāt tieši ar viņu. To viņai pavēstīja kriminālinspektors Jūnass Beijers.

“Kā tu domā: vai attieksmē pret Kostu vari būt objektīva?” viņš jautāja.

“Nezinu,” viņa atbildēja.

Bet Jūnass šķīta nesaklausām viņas šaubas un lika “nodibināt kontaktu un lūkot, vai var viņu piespiest runāt”. Protams, tas bija tālmetiens. Viņa saprata, ka nekas līdz šim nav līdzējis. Pratināšanas laikā Džuzepe Kosta tik tikko spēja sakarīgi parunāt un nekādi neatzina savas darbības, ko visi bija redzējuši spēles videoierakstā.

Kā allaž sagatavojusies minūtes laikā, Mikaēla 10. jūnija rītā devās pie aizturētā. Viņš viens sēdēja pratināšanas telpā, smēķēdams cigareti. Viss viņa uzblīdušais, milzīgais augums šķīta tāds kā sarāvis, un, viņai ienākot, viņš nedroši iesmējās.

“Stāsta, ka tu runānot šo to labu par mani,” viņš teica.

“Es stāstu arī visādas draņķības.”

“Man patika tavs tētuks,” Bepe sacīja. “Mēs sarakstījāties ar zīmītēm.”

“Mēs visi viņam rakstījām zīmītes. Viņam nepatika žestu valoda.”

“Bet viņš bija lāga vīrs,” Bepe turpināja, izskatīdamies tik ārkārtīgi nelaimīgs, ka Mikaēlai kļuva viņa žēl.

Šķīta, ka pret Bepi ir sazvērējusies visa pasaule, un varbūt tieši tāpēc – cenšoties slēpt savas simpātijas – Mikaēla runāja

stingrā balsī, un pamazām atklājās, ka ir uzzinājusi no viņa daudz ko jaunu. Jūnass Beijers uzslavēja viņu, bet viņa, sev par pārsteigumu, atbildēja: “Viņš kaut ko slēpj.” Šis apgalvojums, protams, atstāja iespaidu.

Viņa skaidri juta, ka ir izturējusi tādu kā eksāmenu, un nākamajā dienā viņai tika piedāvāts iekļauties izmeklēšanas grupā.

“Mums ir vajadzīgs kāds ar svaigu skatienu,” Jūnass bija teicis, un, kaut gan viņa uzreiz saprata, ka ne jau visi uzņems viņu ar atplestām rokām, viņā uzbangoja prieks.

Tas bija liels solis vienas nakts laikā – no policijas palīgdienesta līdz izmeklētājam, kura nodarbojas ar slepkavību, par ko visi runā, un viņa jau sāka sapņot, ka beigu beigās kļūs par komisāri vai tiks vēl augstāk – par pārvaldes priekšnieci. Pirmās nedēļas, kad vēl nebija uzmākušās šaubas, viņa bija neap- rakstāmi lepna un mērķtiecīga.

ČETRI

SESTDIEN, KAD VIŅIEM bija jābrauc pie profesora Rekes, laikrakstos, kā par brīnumu, slepkavība nebija pieminēta, pat ne vienā analītiskā rakstā par vardarbību futbolā vai par kūdišanu pret tiesnešiem vai jaunajiem sportistiem.

Tāpēc viņa izlasīja tikai ārzemju ziņas, tieši tāpat kā reiz bija darījis tēvs, un nekādu lielo jaunumu nebija arī no Irākas. Formāli karš bija beidzies, kaut gan tāpat bija saprotams, ka tas nav noslēdzies. Ik dienu tur uzspridzinājās pašnāvnieki. Bija tālu no tā, ka lieliskā Rietumu demokrātija ne no šā, ne no tā piedzims no drupām.

Kistas laukumā atkal karsēja saule, un, kad Mikaēla jau bija piecēlusies no virtuves galda, lai dotos drēbju skapja virzienā, iezvanījās tālrunis. Tā bija Vanesa, viņas labākā draudzene, kura, kā vienmēr sestdienas rītā, sniedza detalizētu pārskatu par savu ballīšu dzīvi. Šoreiz tas bija garš, trakulīgs stāsts par “kādu neprātīgu zviedru zeņķi”, kurš bija mēģinājis nodarboties ar seksu autobusā pa ceļam uz mājām.

“Negribu klausīties,” Mikaēla teica.

“Tas viss ir tiesa,” Vanesa nerimās, un sarunas beigās Mikaēla pat iesmējās, kaut gan tajā visā neko īpaši smieklīgu

nesaskatīja – kārtējais stāsta variants, kādus viņa bija dzirdējusi jau simtiem reižu.

Sarunu beigusi, viņa atvēra drēbju skapi un salika drēbes – kleitas un svārkus – uz gultas, pārvarot kārdinājumu zvanīt Vanesai, lai lūgtu padomu. Pēc brīža viņa izvēlējās kaut ko mazliet izaicinošu un vienlaikus vienkāršu – melnus svārkus, sarkanu T kreklu un džinsa jaciņu, kas varbūt bija nedaudz par mazu un apspīlēja krūtis, tomēr viņai ļoti patika. Kājās viņa apāva baltas kedas.

Mirkli vēlāk viņa bija jau ceļā. Braucot metro, viņa sajūtās tā, it kā priekšā būtu gaidāms kas īpašs. Protams, tā arī bija! Tas bija gluži cits uzdevums, nekā ierasts, turklāt profesors bija vaicājis tieši pēc viņas, vismaz tā tika teikts, un tas bija lieliski, to nevarēja noliegt. Vilciens pietāja Kistā, Halūnberjā un Nekrosenā, bet viņa vēl nepārstāja fantazēt, kā sadarbosies ar kolēģiem, ko teiks, un, kad viņa izkāpa Solnas centrā, ķermenī burbuļoja kaut kas viegls un dzirkstošs. Bet jau stāvlaukumā šī eiforija pazuda bez pēdām, un tam nevajadzēja vairāk par sekundi – Lases Sandberja piemiegto acu vērīgo skatienu, kas allaž nolaidās viņai līdz gurniem.

“Eu... Vargasa profesoram par godu ir vareni uzcirtusies!” viņš izmeta.

“Biju domājusi...” viņa iesāka.

“Varbūt viņai vakar bija izbraukuma spēle,” Fransons piebilda.

“Nav viegli atrast brīdi, lai starplaikā pārgērbtos,” Sandberjs turpināja, un viņa nodomāja: būs labāk, ja šo repliku atstās bez atbildes.

Viņa iesēdās Fransona *Volvo 745* aizmugures sēdekli labajā pusē blakus Jūnasam Beijeram, kurš veltīja viņai līdzjūtīgu skatienu. Palūkojusies lejup uz saviem nagiem, viņa prātoja, vai to nokrāsošana nav bijusi muļķīga ideja. Kad pacēla acis, viņu apžilbināja saule.

Bija tveicīga diena bez neviena mākonīša debesīs, un arī mašīnā nebija daudz vēsāks. Šķita, kaut kas nav kārtībā ar kondicionētāju. Gaiss tikai riņķoja pa salonu, un vīri ātri sasvīda un pieklusa. Fransons pavēstīja, ka šorīt Hagalundas šautuvē viņam ellīgi iesāpējusies roka.

“It kā visa degtu,” viņš vēl piebilda.

Kā vienmēr, viņš bija galvenais runātājs, un Mikaēla garlaikodamās secināja, ka Beijers un Sandberjs sekundes laikā ir mainījuši balss toni. Ja Fransons errojās, errojās arī viņi, un, ja viņš smējās, viņi smējās līdzī – un visskaļāk tad, kad bija jāapvienojas pret viņu kopīgo ākstu, policijas priekšnieku Falkegrēnu. Tas nu gan esot muļķis kas muļķis, un kādi smieklīgi pušķīši viņa kurpēm, tālāk jau nav kur iet. Beigu beigās Mikaēla to vairs nespēja izturēt.

Viņa izmisīgi meklēja vārdus, vienalga, kādus, kas nebūtu nodeldēti vai parasti. Bet tad mašīna iebrauca Jūšholmā, slidēja gar lielām savrupmājām, un viņu pārņēma citas domas.

Jūšholma atradās metrolīnijas otrā galā. Šeit mājāja tie, kuri bija dzimuši ar laimīgo loterijas biļeti rokā, kamēr tie, kas dzīvoja Hūsbijā, visbiežāk bija kā šrapneļu šķembas, atliekas no kaut kā tāda, kas uzsprādzis tālumā. Uz šo domu viņu bija uzvedinājis Sīmons.

“Man nav jālasa laikraksti, lai zinātu, kas notiek pasaulē. Es redzu to no maniēm kaimiņiem,” viņš reiz bija sacījis, varbūt arī tāpēc, ka nekad nelasīja ne avīzes, ne arī ko citu. Bet viņam bija taisnība.

Ja kaut kur pasaulē izcēlās karš vai revolūcija, viss uzreiz bija jūtams Hūsbijā. Ieradās bēgļi, visi nespami līdzī kādu kara daļu, un izaugot viņi bija iemācījušies tikt galā ar sekām.

“Vai nebraucam par tālu?” viņa iejautājās.

“Mieru, tikai mieru, meitēn! Šī, protams, nav gluži mana dzimtā puse. Un tomēr... jā, tepat jau kaut kur būs,” Fransons atbildēja, viņiem virzoties tālāk gar līci, līdz beidzot mašīna

piebrauca pie augsta žoga ar novērošanas kameru un namruni. Tika pārmiti daži vārdi, tad mašīna ieripoja lielā pagalmā, pabrauca garām strūklakai un tālāk līdz pārspilēti lielai akmens savrupmājai okera tonī, ar lieliem logiem, kas bija vērsti tieši pret jūru.

Mājai bija baltas akmens kāpnes, un augšā uz balkona stāvēja sieviete gaišās kokvilnas biksēs un zilā blūzē, kas plīvoja vējā. Viņa izskatījās gadus trīsdesmit piecus četrdesmit veca. Rudmate ar mūsainiem vaigiem, glītu, slaidu augumu, kas saules staros šķita dīvaini viegls, liekot viņiem sajusties tukliem un smagiem. Bet ļaunākais, protams, bija viņas skaistums. Viņa bija tik daiļa, ka mēs, atbraucēji, sarāvāmies, un nekas nekļuva labāk arī tad, kad viņa sagaidīja policistus ar tik izmeklētu laipnību.

Tas tikai pastiprināja viņas pārākumu, un Mikaēla, nervozi paraustījusi svārkus, turējās aiz Fransona, kurš nekad ne par ko nebrīnījās, bet šoreiz šķita apjucis, īpaši brīdī, kad visi iegāja mājā un ieraudzīja, kā tā ir iekārtota. Ko lai viņi tagad saka?

Viena lieta bija vīpsnāt par Falkegrēnu, viņa uzvalkiem un kurpju pušķiņiem. Bet šeit atklājās kaut kas prātam neapņemams. Pie sienām karājās lielas, skaistas gleznas, griesti bija augsti, un nebija nevienas mēbeles vai vāzes, kas neaplicinātu stilu vai augstu klasi. Blakustelpā trausli un melodiski skanēja vijole. Mikaēlu pārņēma sajūsma, bet sieviete – viņa stādījās priekšā kā Luvīsa Reke –, šķiet, jutās neērti. Viņa kā atvainotājamā sacīja:

“Ak Dievs, es taču lūdzu viņai, lai pārstāj.”

Pēc tam viņa iesaucās:

“Jūlij, nu jau pietiks,” – tad vijole apklusā un durvīs parādījās septiņpadsmit vai astoņpadsmit gadus veca meitene, un viņa, protams, bija pievilcīga, jauku smaidu, ar cirtainiem matiem un dzidri zilām acīm.

“Piedod, mammu, es aizmirsu,” viņa teica, un Mikaēla vairs nespēja izturēt.

Sasodīts! Tur stāvēja burvīgs meitēns un lūdza piedošanu par to, ka ir spēlējis tik skaisti, – visi bija zaudējuši runas spējas, bet pats ļaunākais: neviens no viņiem neatjēdza, ko pasākt. Neviens nepateica: “Ak, žēlīgā debess, tas nu gan bija skaisti!” Visi tikai stāvēja, mēmi un neveikli, līdz iniciatīvu beidzot uzņēmās Jūlija, sniedzot roku un sakot: “Patīkami iepazīties!”

Vēlāk Mikaēla neatcerējās labāku piemēru, kas paustu šķīrisku pazemojumu. Viena pusaudze ar savām augstākās sabiedrības manierēm pārvērta viņus apjukušu aitu barā, un viņai gribējās saplēst kādu vāzi vai noraut no sienas gleznu. Bet vienlaikus notika arī kas cits. Viņa iedomājās par Rekes zinātniskajām publikācijām. Nedēļas laikā viņa bija tās pārskatījusi un nebija atradusi nekādu pazīmi, ka viņš sadarbotos ar policiju, kā bija stāstījis Falkegrēns, vai arī interesētos par vardarbību.

Reke drīzāk pētīja domu kļūmes, māņus, ko smadzenes izspēlē ar cilvēkiem, aizbildinoties ar aizspriedumiem un viltus priekšstatiem, un Fransonam bija taisnība, ka tā lielākoties ir matu skaldīšana un intelektuāli prātuļojumi. Tomēr kaut kas tajā visā viņu uzrunāja: skaidrība, viņasprāt, asums, kādu viņa meklēja.

“Kur viņš ir?” Fransons aizkaitināts jautāja.

“Jūs brīnīsieties,” Luvīsa Reke atbildēja. “Viņam dažreiz gadās arī kāds darbiņš.”

“Mums nav daudz laika.”

“Patiešām saprotu. Lūdzu atvainot. Tūlīt uzkāpšu uz otro stāvu un atvedīšu viņu. Tikmēr apsēdieties šeit,” viņa turpināja, norādījusi uz baltiem atpūtas krēsliem līdzās bronzas statuetei – meitenei, kura pazemīgi bija pieliekusies. Viņi apsēdās un gaidīja, bet laiks ritēja.

Varbūt nebija tik ilgi, tomēr šķita, ka ir pagājusi vesela mūžība, namamāte nokāpa lejā un atvainojās vēlreiz, tad atkal pazuda. Bija skaidri jūtams – aizkavēšanās un šī māja atstāj iespaidu uz visiem.

Pašiem to negribot, viņus pārņēma arī gaidas. Fransons šad un tad sakustējās, nervozi uzvelkot pulksteni, savu *IWC Schaffhausen*, ko bija mantojis no brāļa un par ko mēdza izteikties, ka tas tālu pārsniedzot viņa ienākumu līmeni.

“Varbūt pat izdosies uz klausīt profesoru,” viņš noteica, un laikam arī tajā pašā mirklī viņi uz izliktajām kāpnēm otrajā stāvā izdzirdēja žiglus soļus. Un tad jau arī ieraudzīja, ka pie viņiem steidzas Hanss Reke.